

ESTIMATION OF EFFICIENCY OF USE OF BUDGET FINANCIAL RESOURCES IN A SYSTEM OF MANAGEMENT OF DEVELOPMENT OF TOP-LEVEL SPORT IN UKRAINE

Dina GADAYCHUK

National University of Physical Education and Sport of Ukraine

It's very difficult to calculate the money, which are spent for sports, but it is even more difficult to check up efficiency of their use. Therefore today a sports science must possess of modern methods of an estimation of rationality of the budget charges and introduce indicators of sports' efficiency of the budget funds. A modern principle of financing of top-level sports exists in it.

MENTALNOŚĆ MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ A WYZWANIA JEDNOCZĄCEJ SIĘ EUROPY

WITOLD JAN BURZYŃSKI

Warszawa Zamiejscowy Wydział Wychowania Fizycznego W Białej Podlaskiej

Ważne w powszechnym przekonaniu Polaków dominuje pogląd, że integracja Polski z Unią Europejską dokonuje się wyłącznie w obszarze instytucjonalnym, prawnym i administracyjnym. Ten stan rzeczy bagatelizuje bardzo ważną, a być może najważniejszą sferę, jaką jest konieczność budowania i zbliżenia polskiego społeczeństwa do nowoczesnych wartości Zachodniej Demokracji w obszarze celów i wartości. Chodzi tu także o zmianę polskiego sposobu myślenia i działania – z kolektywistycznego na indywidualistyczny. Autor będzie wskazywał na bardzo duży potencjał jednostki, gotowej do wysiłku i zaangażowania w procesy budowania wspólnej Europy, które zostały tam wypracowane przez wiele lat i w oparciu o dorobek, który przetrwał, a które może wnieść Polska do jednoczącej się Europy.

Ważnym wyzwaniem dla Polaków związane z ich członkostwem w Unii Europejskiej każe w sposób szczególny spojrzeć na stan mentalności Polaków, a szczególnie tej jego części tj. młodzi, która podlega główny ciężar udźwignięcia nowych wyzwań wynikających ze zmiany wartości nie tylko dostosowawczych, ale i osiągnięcia wyższych standardów edukacji, nauki, pracy itd. Chodzi także o zmniejszenie dystansów Polaków do Unii Europejskiej w wielu dziedzinach, ale przede wszystkim kształtowaniu mentalności Polaków, by mentalność Polaków nie odbiegała zbyt od mentalności Europejczyków.

Ważnym wyzwaniem jest przewidziane zdiagnozowanie młodzieży studiującej w obszarze mentalności, by precyzyjnie określić nasze polskie szanse rozwojowe w ramach Unii Europejskiej. Polska transformacja boryka się przecież ze świadomością społeczną, która jest w poprzednim ustroju. Ten bagaż jest także niebagatelny. Dostosowanie naszej

mentalności do mentalności rozwiniętych społeczeństw, to proces, który musi się charakteryzować dużą intensywnością, gotowością do przebudowy świadomości integrujących się stron, by tworzyć wspólnotę, cechującą się bardzo dużą zbieżnością przekonań, celów, postaw i wartości.

Badania naukowe nad obrazem stereotypowego Polaka i Europejczyka, miejscem Polski w Europie oraz dystansem i zbieżnością norm i standardów obyczajów i wzorów postępowania obowiązujących w Unii Europejskiej, były przedmiotem badań w latach 90-tych przez CBOS i np. B. Karolczak – Biernacką. (3)

Nasze badania będą odwoływały się do wyników w/w badań, ale jednocześnie będą ograniczały się do celów, dążeń, wartości i cech konstytuujących obraz mentalny młodego Polaka – studenta AWF – ZWWF w Białej Podlaskiej.

Material i metoda

Celem niniejszych badań było zdiagnozowanie stanu mentalnego studentów wychowania fizycznego w kontekście cech tzw. nowoczesnego Europejczyka.

W szczególności poszukiwano odpowiedzi na następujące pytania:

1. Stosunek badanych do integracji Polski z Unią Europejską?
2. Oczekiwany model ustrojowy Polski?
3. Stopień akceptacji postaw i wartości wiążących się z wyzwaniami integracyjnymi?
4. Czy badanych cechuje aktywność czy pasywność w osiągnięciu celów?
5. Jaki jest stosunek badanych do doskonalenia się i osiągnięcia perfekcjonizmu w wykonywaniu ról?
6. Jakie cechy respondentów ujawnią się w obcowaniu z innymi?
7. Jaki zestaw cech osobowościowych dominuje wśród badanych?

W badaniach uwzględniono wpływ zmiennych różnicujących cechy i postawy respondentów, takie jak: płeć, wiek, stałe miejsce zamieszkania, wysokość dochodów na członka rodziny.

W badaniach zastosowano metodę sondażu diagnostycznego przy wykorzystaniu kwestionariusza anonimowej ankiety „Wartości preferowane przez młodzież akademicką”. Badania przeprowadzono w drugiej połowie 2002 roku wśród studentów studiów stacjonarnych na kierunku wychowania fizycznego ZWWF w Białej Podlaskiej AWF – Warszawa. Zebrano materiał badawczy od 157 studentów, co stanowi około 10% próbe reprezentatywną ogółu studentów stacjonarnych w w/w uczelni. Wiek badanych wynosi od 21-23 lat. Są to głównie studenci III roku studiów.

Analiza wyników badań

Punktem wyjściowym w analizach zebranego materiału uczyniliśmy stosunek badanych do akcesji Polski do Unii Europejskiej. Ogółem badani, ze przystąpieniem do Unii Europejskiej opowiedzieli się w 62,4%, przeciw – 10,1% i 27,5% – nie miała zdania.

Tabela 1

Stosunek młodzieży do integracji Polski z Unią Europejska wg płci

N - 157	Ogółem osób	Ogółem %	K osób	M osób	K %	M %
za	98	62,4	39	59	60,0	59,0
przeciw	16	10,1	3,0	13	4,7	14,2
nie mam zdania	43	27,5	23	20	35,5	21,8
Razem	157	100	65	92	100	100

Пłeć nie różnicuje stosunku do integracji w wariancie akceptacyjnym, za opowiadało się odpowiednio – K – 60% i M – 59,0%. Natomiast swój sprzeciw wyraża trzykrotnie więcej mężczyzn niż kobiet. Poważny procent badanych (K-3,5% i M-21,8%) nie posiada jeszcze w tej sprawie zdania.

Kolejne dane obrazują stosunek respondentów do procesu integracji w zależności od miejsca zamieszkania.

Tabela 2

Stosunek do integracji wg miejsca zamieszkania

Miejsce zamieszkania	K	M	K	M	Miejsce zamieszkania	K	M	K	M
miasto:	51	79	%	%	wieś:	14	13	%	%
za	39	51	76,0	64,5	za	2	6	14,0	46,0
przeciw	10	13	19,8	16,5	przeciw	7	4	50,0	31,0
nie mam zdania	2	15	4,2	19,0	nie mam zdania	5	3	36,0	23,0

Studenci wywodzący się z miasta nie różnicują się istotnie, tak kobiety, jak i mężczyźni, w rozmiarach akceptacji i sprzeciwu wobec integracji. Inaczej przedstawiają się wyniki studentów, których stałym miejscem zamieszkania jest wieś, biorąc dodatkowo pod uwagę zmienne płci. Tutaj mężczyźni wyrażają akceptację czterdziestosześciprocentową, przy czterastoprocentowej kobiet. Te ostatnie aż w 50%, a mężczyźni w 31% sprzeciwiają się wejściu Polski do Unii Europejskiej. Wśród mieszkańców wsi (K+M) odnotowuje się stosunkowo duży odsetek osób nie mających zdania – odpowiednio 36,0% i 23,0%, przy zdecydowanie mniejszym odsetku wśród mieszkańców miasta odpowiednio (K+M) – 4,2% i 19,0%.

Istotną także wydała się potrzeba uzyskania odpowiedzi, czy wysokość dochodów różnicuje i w jakim stopniu postawy, wobec akcesu Polski do Unii Europejskiej. Elementem istotnie różnicującym mieszkańców wsi i miast w ich stosunku do integracji jest wyrazisty podział wg poziomów wykształcenia (miasto – średnie i wyższe – 62% i wieś – podstawowe – 89%).

Podsumowując, miejsce zamieszkania, płeć i wysokość dochodów na jednego członka rodziny wpływają w istotny sposób na stosunek respondentów do integracji europejskiej.

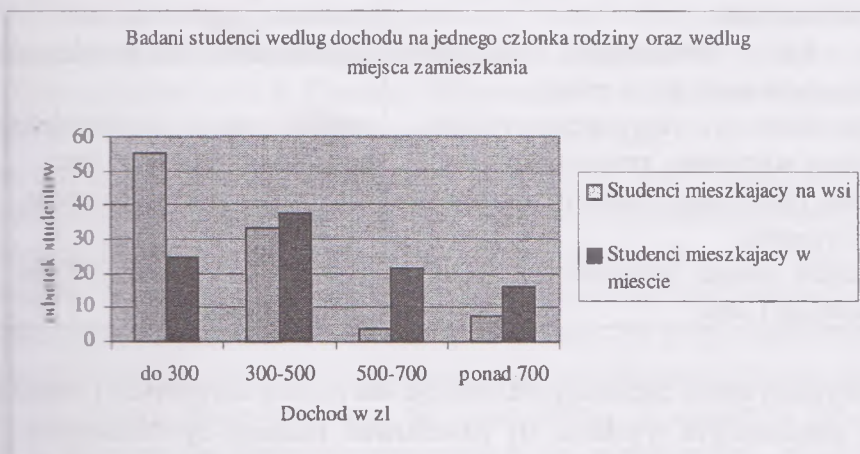

Figura 1. Badani studenci według dochodów na jednego członka rodziny oraz według miejsca zamieszkania

Rycina dość dokładnie ilustruje rozpiętość dochodów liczoną na jednego członka rodziny mieszkańców miast i wsi, z wyraźnie wyższymi dochodami mieszkańców miast. Ubożenie mieszkańców wsi jest tu dość widoczne i to ono, obok innych czynników, wpływa na stosunkowo niski stopień akceptacji dla wejścia Polski do Unii Europejskiej.

Średni poziom wypowiedzenia się za wejściem do Unii Europejskiej mieści się na poziomie 62,4%, przy czym mieszkańcy miast wyrażają akceptację w granicach 70% i przy sprzeciwie 15%. Mieszkańcy wsi odpowiednio – około 35%, przy wyraźnym sprzeciwie około 50% kobiet. Podobnie ma się rzecz z osobami niezdecydowanymi. W mieście jest ich około 23%, na wsi zaś aż 35%.

Jeżeli zestawimy powyższe wyniki z wynikami CBOS z 3-6 stycznia 2003 r. na losowej próbie 1025 dorosłych Polaków, gdzie 74%, tych którzy zamierzają głosować – jest za wejściem Polski do Unii Europejskiej, zaś 18% jest przeciwna, to nasze wyniki wyrażają mniejszą aprobatę dla integracji o około 15%.

Na kolejne pytanie o akceptację wobec tzw. państwa opiekuńczego i państwa opartego na gospodarce rynkowej, uzyskano dość zaskakujące wyniki. Kobiety opowiadają się w 71% za państwem opiekuńczym – socjalistycznym mężczyźni zaś w 62%. Państwo o gospodarce rynkowej akceptuje tylko 29% kobiet i 38% mężczyzn.

Zestawienie wyników, dotyczących stosunku respondentów do integracji z preferowanym modelem państwa, wykazuje pozorny brak logiki, gdy tymczasem, jeżeli prześledzimy stopień deprivacji – zubożenia ludności Polski Południowo – Wschodniej, to można tu doszukiwać się wielu czynników które wpływają na tak ukształtowane postawy, wywołujące resentymenty za gospodarką socjalistyczną, bądź wypływające z minimalnej wiedzy studentów na temat różnych systemów polityczno – gospodarczych państwa.

Kolejne pytanie z bogatą kafełką próbowało określić, jakie postawy i wartości są akceptowane przez badaną młodzież, których posiadanie w znacznym stopniu może sprzyjać – przyspieszyć bądź opóźnić procesy integracyjne.

Tabela 3.

Stopień akceptacji wartości i postaw oraz poziom ich obecności w poglądach respondentów

Lp.	Zestaw wartości i postaw akceptowanych w stopniu wysokim (od 72%-80%)	Zestaw wartości i postaw akceptowanych w stopniu niskim (od 11%-28%)
1.	pracowitość (długotrwała),	pracowitość krótkotrwała (zryw),
2.	intensywność wykonywanej pracy,	unikanie pracy,
3.	przedsiębiorczość,	postawa „jakoś to będzie”,
4.	warto być pracowitym, gorliwym w pracy, poświęcać się w pracy,	traktuję pracę jako przykry obowiązek,
5.	osiągnę sukces życiowy poprzez wysiłek,	mój ew. sukces jest niezależny ode mnie,
6.	podejmuję wyzwania, zmagam się z nimi,	poddaje się wyrokowi losu,
7.	aktywnie rywalizuję i konkuruję z innymi o cele życiowe,	przyjmuje postawę pasywną,
8.	zwiększam swoje kompetencje, wiedzę, specjalizację i inne.	jestem kompetentny, nie muszę się doskonalić

W powyższej tabeli dominują preferencje dla postaw aktywnych i wartości pożądanymi w wielkim narodowym wysiłku, by niwelować różnice cywilizacyjne. Jednocześnie obserwujemy znaczną ilość postaw, które źle służą i opóźniają osiąganie wysokich standardów w różnych dziedzinach życia zbiorowego i jednostkowego. Najbardziej niepokojące

przedstawia się około 10% postawa badanych, którzy z samozadowoleniem stwierdzają, że nie muszą się doskonalić. Złe rokują także te deklaracje, które stwierdzają, że podnoszą oni swoje kompetencje (około 80%), gdy tymczasem nie są w stanie podać wiarygodnych, konkretnych działań, które podejmują dla zwiększania swoich kompetencji. Deklaracja wartości i postaw na poziomie 70%-80%, rokuje jednak pozytywnie dla procesów integracji. Można przyjąć, że mamy tutaj do czynienia z pożądaną dynamiką krystalizacji wartości i postaw młodzieży jako przejawów zmieniającej się rzeczywistości społecznej (por. B. Karolczak – Biernacka).

Charakterystyczne i ciekawe są odpowiedzi na pytania o cechy, które prezentują sobą badani. Mieli odpowiedzieć, czy cechuje ich zagubienie, czy pewność siebie. Uzyskano tutaj następujące wartości procentowe – odpowiednio 23% i 48%. Druga para pytań dotyczyła postaw – chęci życia w spokoju (nie najlepsze wykonywanie obowiązków), czy dążenie do osiągnięć w życiu (poprzez wytrwała naukę, pracę). Wybory respondentów wobec dwóch przeciwstawnych postaw przedstawiają się następująco: 22% i 71%. Oceniając powyższy stan, trzeba wskazać na przewagę poświadczonych postaw, chociaż tych pierwszych jest jeszcze sporo zbyt dużo.

Badaczka interesowała także tzw. otwartość wyborów postaw w stosunkach interpersonalnych.

Ranking cech był tutaj następujący: otwartość na innych, tolerancyjność i postawy wobec rywali i konkurowanie o istotne cele – charakteryzują przeszło osiemdziesiąt procent (83%-85%), gotowość do podjęcia ryzyka i dbałość o własny rozwój deklaruje 60% i 64% badanych. Przeciwstawne cechy uzyskały 2% – 5% wartości.

Przebieg internalizacji – budujący poświadczane postawy i cechy należy tu ocenić pozytywnie. Mentalność zbudowana na otwartości, tolerancyjności, szacunku dla rywali, gotowości do podejmowania ryzyka oraz dbałości o własny rozwój, kreślą poświadczany portret mentalny współczesnego młodego Polaka.

W końcowym etapie badań cech, wartości i mentalności młodzieży studenckiej pytano o wartości cechujące respondentów (deklaracje) wg hierarchii ich ważności.

Ranking odpowiedzi był następujący: 56%-69% badanych deklarowało, że charakteryzują się następującymi cechami: tolerancją, życzliwością, odpowiedzialnością, poczuciem humoru i pracowitością, 30%-51% badanych cechuje pewność siebie, dyscyplina wewnętrzna i panowanie nad sobą w trudnych sytuacjach, zaś 15%-20% respondentów cechuje perfekcjonizm, rywalizacyjność i rycerskość.

Analizując zróżnicowanie cech mentalnych zadeklarowanych przez respondentów, można sformułować w sposób następujący: zespół posiadanych cech mieszczących się w granicach 60%-70% można uznać za mentalność, która jest zbliżona do modelu mentalnego współczesnego Europejczyka (patrz B. Karolczak – Biernacka) i może dobrze rokować procesowi kształtowania młodych Polaków z młodzieżą państw Unii Europejskiej.

Wartość powyższy niepokój budzi marginalne miejsce (15%-24%) takich cech i postaw jak: postawa gotowa do rywalizacji z innymi, perfekcjonizm oraz permanentne podnoszenie swoich kompetencji. Daje się jednak zauważyć utrzymujący się stan niewiary, zagubienia, niepewności, podlegania się biegowi losu. Ten stan rzeczy wskazuje na duże trudności adaptacyjne młodej Polki w procesie transformacji w Polsce. Ta grupa będzie z pewnością trudniejsza do dostosowania do standardów nowoczesnej Europy. Można zatem stwierdzić, że istnieje realne podstawy do stwierdzenia, że mamy tu do czynienia z mentalnością, która zmierza do kształtowania poświadczanej mentalności, bliskiej cechom współczesnego Europejczyka, a oddalającej się od stereotypowego obrazu Polaka.

Wnioski. Przedstawione wyniki badań stwarzają realne podstawy do korzystnej integracji młodych Polaków ze społeczeństwami Unii Europejskiej. Wśród cech, wartości i postaw badanej młodzieży dostrzega się zbieżności mentalne w obrębie podstawowych składników. Nie oznacza to jednak, że nie ujawniamy u naszych respondentów luk w zakresie wiedzy ekonomicznej, reguł gospodarki rynkowej i przynależnych jej cech takich jak przedsiębiorczość, konkurencyjność, rywalizacyjność, mechanizmy rynku. Świat, do którego aspirują nasi respondenci, nie jest przez nich dobrze rozpoznany; szczególnie wśród niezbędnych cech nakierowanych na aktywność, długotrwały wysiłek, pracowitość i ciągłe zwiększanie swoich kompetencji. Cechy powyższe mogą być kształtowane i osiągnane także przez sport.

Niwelowanie zauważonych różnic musi odbywać się poprzez internalizację, zdynamizowaną socjalizację, socjalizację wyprzedzającą, które będą także uczyły naśladowania reguł i wzorów, a zwłaszcza sposobu i stylu życia tych społeczeństw, do których aspirujemy i w których chcielibyśmy zostać zaakceptowani.

Chodziło by także o budowanie wśród młodzieży orientacji prospektywnych o kompetencjach wielokulturowych.

Wymienione wnioski i refleksje mogą wpływać integracyjne i być bogatym kapitałem społecznym, na którym można budować nowe szanse rozwoju młodych Polaków, na równi z możliwościami rozwojowymi mieszkańców zjednoczonej Europy.

Piśmiennictwo

1. CBOS, maj – wrzesień 1998 (*Reprezentatywna próba losowa dorosłych Polaków*) N – 1138.
2. CBOS, styczeń 2003 (*Reprezentacyjna próba losowa dorosłych Polaków*) (N – 1258)
3. Karolczak – Biernacka B. *Sport jako czynnik kształtujący mentalność nowoczesnego Europejczyka w: Sport w procesie integracji europejskiej*, Warszawa 1998.
4. Ossowska M. *Wzór demokracji. Cnoty i wartości*. Daimonion, Instytut Wydawniczy, Lublin 1992.
5. Reykowski J., Skarżyńska K., Ziółkowski M. (red.) *Orientacje społeczne jako elementy mentalności*. PAN Na Kom. Poznań 1990.
6. Sarapata A. *Nowoczesność Polaków*. Instytut Kultury. Warszawa 1992.

MENTALNOŚĆ MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ A WYZWANIA JEDNOCZĄCEJ SIĘ EUROPY

WITOLD JAN BURZYŃSKI

AWF Warszawa Zamiejscowy Wydział Wychowania Fizycznego W Białej Podlaskiej

Artykuł bada stosunek młodzieży akademickiej do integracji Polski z Unią Europejską oraz analizuje zespoły cech, wartości i postaw, które charakteryzują badanych. Ta badawcza penetracja dowodzi, że badana młodzież dysponuje indywidualnym i zbiorowym potencjałem cech i wartości, które każą z umiarkowanym optymizmem oczekiwać na skutki integracji. Dowodzi to także tego, że będzie ona w stanie budować pomyślnie swoją przyszłość i osiągać sukcesy w ramach zjednoczonej Europy, jeżeli aktywnej będzie internalizowała takie wartości jak: rywalizacyjność, konkurencyjność, perfekcjonizm i przedsiębiorczość.